

Eesti Vabariigi ja NSV Liidu sõjaväeliste delegatsioonide vahel sõlmitud kokkulepped
10. –11. oktoober 1939

Konfidentsiaalne

Protokoll

Eesti Vabariigi ja N.S.V. Liidu vahel sõlmitud vastastikuse abistamise pakti elluviimiseks Eesti Vabariigi ja N.S.V. Liidu sõjaväeliste delegatsioonide vahel 10. oktoobril 1939. a. peetud koosoleku kohta

Koosolekust võtsid osa:

Eesti Vabariigi poolt Välisminister Selter, Sõjavägede Staabi ülem kindral leitnant Reek, Välisministeeriumi esindaja minister Varma, 3. Diviisi ülem kindral-major Brede, kindral-major Traksmäe, Sõjavägede Staabi ülema I abi kolonel Tomberg, Õhukaitse ülem kolonelleitnant Vernik, Merejõudude juhataja kaptenmajor Santpank, kolonel Saarsen, Veeteede talituse direktor Aavik, N.S.V. Liidu poolt 2. järgu komandarm Meretskovi, korpuse komissar Vašugin, komkor Ptuhin, komdiv Tjurin, komdiv Aleksejev, kombrig Kalmõkov. Enne dislokatsiooni küsimuses arutamisele asumist esines Välisminister Selter käesolevale protokollile lisandatud seletusega.

I

Lepiti kokku, et relvastatud maa- ja õhujõud, kogusummas kuni kakskümmend viis tuhat meest, nagu ette nähtud 28. septembril 1939. a. Eesti Vabariigi ja N.S.V. Liidu poolt allkirjutatud konfidentsiaalse protokolliga p. 1 ja koosõlas Eesti Sõjavägede Staabi ettepanekuga, asetada:

- a) Paldiski rajoonis, lisandatud kaardil näidatud piirides – üks laskurirügement ilma ühe pataljonita, üks suurtükiväe divisjon, üks tankipataljon, üks hävituslennuväe rügement, üks pommituslennuväe rügement, iga rügement koos oma baasiga;
- b) Haapsalu rajoonis, lisandatud kaardil näidatud piirides – korpuse juhatus, diviisi juhatus, lennukiväe brigaadi juhatus, üks laskurirügement, üks suurtükiväerügement, üks tankibrigaad, üks õhukaitse divisjon, diviisi luurepataljon, diviisi ja korpuse side- ja pionieripataljonid ning muud korpuse ja diviisi osad ja asutised, üks pommituslennuväe rügement oma baasiga, ratsaväe brigaadi koosseisust eraldatud mehaniseeritud salk, mis koosneb ühest mehaniseeritud rügemendist ja motoriseeritud eskadronist. Ülejäänud osad ratsaväe brigaadi koosseisust või vastav arv sõjavägesid selle brigaadi asemel tuakse kohale tarvidust mööda, Eesti Sõjavägede Staabi ja N.S.V. Liidu Sõjaväe Staabi omavahelisel kokkuleppel;
- d) Saaremaale – üks laskurirügement, üks suurtükiväe rügement ilma ühe divisjonita ja üks hävituslennuväe rügement oma baasiga, Hiiumaale – üks laskuripataljon ühe suurtükiväe divisjoniga.

II

Lepiti kokku, et peale baasiaerodroomide alla ettenähtud rajoonide, mis näidatud käesoleva protokolliga p. 1, antakse kokkuleppel Eesti Sõjavägede Staabiga kaardil näidatud rajoonidest väljaspool asuvaid maa-alasid operatiiv-õppe aerodroomide alla, millede ehitamine toimub üheaegselt baasiaerodroomide ehitamisega. Lennukiväe ja lennukiväe seljataguste baaside paigutamiseks antakse maa-alad Kuusiku ja Kehtna mõisades, kus aerodroomide väljaehitamine võib toimuda kiirelt.

III

Maa-alad aerodroomide, õppeväljade ja laskeväljade alla, samuti ruumid sõjavägede ja juhtiva

koosseisu paigutamiseks annab Eesti Vabariigi Valitsus. Maa-alade ja ruumide andmisele asub Eesti Valitsus võimalikult lähemal ajal.

IV

Sõjavägede sissetoomise alguseks, käesolevas protokollis ettenähtud rajoonidesse määratakse „18.” oktoober.

V

N.S.V. Liidu sõjavägede ümberpaigutamine nende majutamiseks määratud rajoonidesse teostub segakorras raudteid ja maanteid mööda – vastastikuse kokkuleppe alusel koostatud liikumisgraafikute järgi.

Sõjavägede liikumiseks määratud raudteede ja maanteede valve tagatakse Eesti Vabariigi Valitsuse poolt. Rännakliikumiste reguleerimine teostub vastastikusel kokkuleppel väljatöötatud juhendi kohaselt. Sõjavägede ümberpaigutamiseks saartele Eesti Valitsus annab võimalust mööda vähemaid laevu. Sõjavägede kaitset mandrilt saartele ümberpaigutamisel teostab N.S.V. Liidu sõjalaevastik.

VI

Lepiti kokku, et kasarmute ja aerodroomide ehitamiseks Eesti Valitsus annab abi tööjõu hankimisel, samuti ehitusmaterjalide ja mehhanismide muretsemisel.

VII

N.S.V. Liidu sõjaväelennukitele lendudeks keelatud tsoonid Eesti Vabariigi territooriumil määratakse kindlaks Eesti Sõjavägede Staabi poolt ja antakse korpuse staabi kaudu teadmiseks ja käsitamiseks Eesti territooriumil asuvatele N.S.V. Liidu lennuväeosadele.

VIII

Merebaaside ehitamiseks vajalikkude maa-alade andmise tingimused määratakse eriprotokolliga.

Käesolev protokoll on koostatud kahes eksemplaris, eesti ja vene keeles.

N. Reek, kindrallt.

Al. Varma

H. Brede, kindr.-major

A. Traksmäe, kindr.-major

R. Tomberg, kolonel

A. Vernik, kltn.

J. Santpank, kapt.-maj.

V. Saarsen, kolonel

E. Avik

Meretskov

Pavlov

Ptuhin

Aleksejev

Kalmõkov

Tjurin

Vašugin

Lisa nr. 1

Välisministri härra Selter'i deklaratsioon, mis tehti enne dislokatsiooni küsimuse arutamist

Pakti täpse mõiste kohaselt N.S.V. Liidu sõjaväed peavad olema asetatud baaside ja aerodroomide alla antud maa-aladel, nimelt saartel Saaremaa ja Hiiumaa ning Paldiski linnas. Teatavasti Eesti delegatsioon juba ühel eelmisel koosolekul teatas, et tema on nõus andma N.S.V. Liidu sõjavägedele õiguse, kuni baaside ja aerodroomide alla maa-alade andmiseni ning nende rajoonide piiride määramiseni, kuid mitte kauemaks kui 2 aastaks, dislokeerumiseks kogu Saaremaal ja Hiiumaal. Teisest küljest NSV Liidu delegatsioon, väljudes dislokeerimise soodsuse kaalutlustest, tõstis küsimuse sõjavägede ajutise paiknemise

võimaldamiseks ka Haapsalu rajoonis. Kuna see ettepanek läheb üle Pakti raamidest, siis sellest on kantud ette Eesti Valitsusele. Viimane avaldas oma nõusoleku esinemiseks Parlamendile ettepanekuga määrata ajutiselt – praegu Euroopas asetleidva sõja kestvuseks, kuid mitte kauemaks kui 2 aastaks – Haapsalu linna ümbritsevas rajoonis N.S.V. Liidu vägede paiknemiseks, kui sõjaväelised delegatsioonid lepivad kokku nii rajoonide piiride kui ka sõjavägede dislokeerimise küsimustes.

K. Selter

[---]

Lisa nr. 3

Lepituskomisjoni moodustamisest

Igapäevases elus tekkida võivate küsimuste kokkukõlastamiseks ja nende kiireks lahendamiseks moodustatakse lepituskomisjon, mille koosseisu kuuluvad: selle sõjaväeringkonna ülem, kelle territooriumil need küsimused tekkivad ja Eesti territooriumil asuvate N.S.V. Liidu vägede korpuse ülem. Küsimused, mis ei kuulu nende ülemuste kompetentsi, esitatakse otsustamiseks Eesti Sõjavägede Ülemjuhatajale ja Leningradi Sõjaväeringkonna ülemale.

N. Reek, kindrallt.

Meretskov

Protokoll nr. 1

Salajane

Kokkuleppe protokoll Nõukogude ja Eesti sõjavägede juhatuste vahel N.S.V. Liidu laevastiku baseerimise üle saartel Hiiumaa ja Saaremaa

Vastavalt N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vastastikku abistamise pakti

28. septembrist 1939. aasta artikkel 3-ndale

1. Eesti Vabariigi Valitsus võimaldab N.S.V. Liidu sõjalaevastikule järgmised reidid ja sadamad:

Kärdla Hiiumaal,

Kõiguste Saaremaal,

Kuressaare laht Saaremaal,

Mõntu Saaremaal,

Kihelkonna laht Saaremaal,

Tagalaht Saaremaal,

Küdema laht Saaremaal,

neis ehitada hüdrotehnilisi sadama ehitisi, muule, sildu, elamis-, hoiu- ja teenistusehitisi, töökodasid, raadiojaamu, raudteid ja maanteid, teha süvendustöid ja teiste ehitiste püstitamist, laevastiku baseerimise julgestamiseks. Nimetatud objektide teenimine ja valve teostub vastava koosseisuga.

2. Kihelkonna ja Kõiguste lahes N.S.V. Liidu laevastikule jäetakse õigus laevastiku baasi teenimiseks organiseerida vesilennukite üksuste baasi.

3. Laevastiku baseerimise kaitseks pealetungi vastu merelt ja õhust, peale abinõude, millised on tehtud maaväe juhatuse poolt (saarte garnisonid ja õhujõud), N.S.V. Liidu mereväe juhatusele jäetakse õigus püstitada:

rannakaitse patareisid igas kaliibris,

õhukaitse patareisid igas kaliibris,

helgiheitjaid,

vaatlus- ja sideposte,

nii nagu punkt 1 mainitud sadamate ja reidide lähemas ümbruses kui ka järgmistes rajoonides:
Sõrve poolsaarel Saaremaal,
Harilaidu poolsaarel Saaremaal,
Nina poolsaarel Saaremaal,
Pammana poolsaarel Saaremaal,
Sõru poolsaarel Hiiumaal,
Kõpu poolsaarel Hiiumaal,
Tahkona poolsaarel Hiiumaal,
Sääre poolsaarel Hiiumaal

ja ülal pidada neid patareisid ja poste nende teenistuslise koosseisuga.

4. Rendi maksu määramiseks baaside ja patareide alla eraldatud maa- ja veealade täpsed piirid määratakse kindlaks pärast vastavaid ülevaatusi ja luuret.

5. Juhtumil kui eraldatud maa- või veealadel leidub mingisuguseid hüdrotehnilisi või teisi ehitisi või sisseseadeid kõlvulised laevastiku baasile, Eesti Valitsus annab võimaluse osta või rentida neid sisseseadeid või ehitisi.

6. Väljudes Eesti ja Nõukogude sõjaväeliste juhatuste ühistest huvidest, kiiremaks kaitse ja sadamate ehitiste püstitamiseks saartel, Eesti sõjaväeline juhatus võimaldab igasugust kaasabi maatükkide võõrandamisel ja ehitamisel oma riiklikkude organite läbi, tööjõu palkamises, ehitusmaterjalide, transport-, ujuv-, mullatööde ja muude abinõude muretsemiseks.

7. Nõukogude sõjaväelisele juhatusele üleantavad maad ja veeala, jäädes vastavalt N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vastastikku abistamise paktile viimase territooriumiks, lähevad Nõukogude sõjaväelise juhatusele kasutamiseks rendi alusel erikokkuleppe kohaselt.

8. Eesti kaubalaevad võivad kauba maha- ja pealelaadimiseks vabalt käia kõikides p. 1 nimetatud reidides ja sadamates, arvatud välja Kõiguste reid.

9. Väljudes sellest, et praegusel momendil baseerimiseks sisustatud kohti Saaremaal ja Hiiumaal ei ole, ja nende ehitamine nõuab aega, Eesti Valitsus ajutiseks kuni kahe aastani võimaldab Nõukogude laevastiku kergeid jõude baseeruda Rohuküla sadamas õigusega sooritada hüdrotehniliste ehitiste remonti ja samuti ajutiste baasi ehitiste püstitamist (töökodasid ja ladusid).

N.S.V. Liidu merekomisjoni esimees
N.S.V. Liidu Sõjalaevastiku
Rahvakomissari asetäitja
Isakov, II järgu laevastiku fl agman
(Isakov)
Alafusov

Eesti komisjoni esimees
Eesti Sõjavägede Staabi ülem
N. Reek, kindral leitnant
(Reek)
J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

Protokoll nr. 2

Salajane

Kokkuleppe protokoll N.S.V. Liidule Paldiski maa- ja veealade kasutamisele andmise üle

Vastavalt N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vastastikku abistamise paktile 28. septembrist 1939. aasta:

1. Nõukogude sõjalaevade baseerimiseks Paldiskis eraldatakse Pakri poolsaare maa-ala ja saared Väike Pakri ja Suur Pakri ühes juurdekuuluva veealaga nii, nagu näidatud sellele tekstile juurdelisatud kaardil.

2. Punkt 1 mainitud maa- ja veealadel, N.S.V. Liidu merejõudude juhatusel antakse õigus püstitada sadama hüdrotehnilisi ehitisi ja sildu, ladusid ja jaamu, teenistus- ja eluruume ja samuti maa- ja raudteid.
3. Eesti Valitsus võimaldab osta ehk rentida p. 1 mainitud maa- ja veealal olemasolevaid ehitisi.
4. N.S.V. Liidu sõjalaevastiku baseerimise kaitseks Paldiskis N.S.V. Liidu merejõudude juhatusel antakse õigus püstitada p. 1 tähendatud maa-alal rannapatareid igas kaliibris ja piiramata arvul, juurde arvatud raudtee patareid, samuti õhukaitse patareid ja helgiheitjate jaamad ja samuti püstitada ehitisi nende teenistusliku koosseisu mahutamiseks.
5. Nõukogude sõjaväelisele juhatusel antakse õigus ehitada p. 1 tähendatud maa- ja veealadel aerodrome ja kõiki tarvilikke ehitisi merelennuväe baseerimiseks.
6. Nõukogude sõjaväelisele juhatusel antakse õigus määrata p. 1 tähendatud maa- ja veealadel kord laevasõidu, lendude, laevade liikumise ja veealade kaitse kohta.
7. Nõukogude sõjaväelisele juhatusel antakse õigus asutada p. 1 tähendatud maa-alal vaatlus- ja sideposte, seejuures tuletorni teenistus jääb Eesti võimudele.
8. Nõukogude sõjaväelisel juhatusel on õigus pidada Paldiski baasi maa-alal vastav koosseis baasi teenimiseks ja valveks.
9. Nõukogude sõjaväelisele juhatusel antakse õigus kasutada baasi maa-alal kõiki mageda vee allikaid.
10. Eesti võimud annavad täielikku kaasabi Nõukogude sõjaväelisele juhatusel baasi varustamiseks elektrienergiaga baasi maa-alalt väljaspool asuvatest allikatest.
11. Eesti võimud annavad kaasabi Nõukogude sõjaväelisele juhatusel vajalikkude materjalide muretsemiseks, transpordis ja tööjõu hankimisel baasi ehitamiseks.
12. Nõukogude sõjaväelisele juhatusel üleantavad maa- ja veealad, jäädes vastavalt N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vastastikku abistamise pakti alusel viimase territooriumiks, lähevad üle Nõukogude sõjaväelisele juhatusel kasutamisele rendi alusel, mille maksmine toimub eri kokkuleppel.

N.S.V. Liidu Merekomisjoni esimees
N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
Rahvakomissari asetäitja
Isakov, II järgu laevastiku fl agman
(Isakov)
Alafusov

Eesti komisjoni esimees
Eesti Sõjavägede Staabi ülem
N. Reek, kindralleitnant
(Reek)
J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

Protokoll nr. 3

Salajane

Kokkuleppe protokoll N.S.V. Liidu ja Eesti sõjaväejuhatuste vahel N.S.V. Liidu sõjalaevade ajutise seisu kindlustamise kohta Tallinnas

Kooskõlas N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vahelise vastastikuse abistamise pakti juurde kuuluva konfidentsiaalse Protokoll p. 2 28. septembrist 1939. a.:

1. Konfidentsiaalse Protokoll punkt 2 nimetatud kaheaastaseks tähtajaks antakse N.S.V. Liidu sõjaväejuhatusel N.S.V. Liidu sõjalaevade seisuks – Uus Kaubasadam ja Karavani sadam ühes neid sadamaid piiravate kaidega ja osa kalda alaga, nii nagu näidatud juurdelisatud plaanil punase joonega.
2. Peale selle määratakse suurtele N.S.V. Liidu sõjalaevadele ankrukoht Tallinna reidil lääne pool Tallinna sihti.

3. N.S.V. Liidu sõjalaevade seisul, kohtades, mis märgitud punktides 1 ja 2, kindlustatakse Tallinna sadama poolt varustamine auruga, elektrienergiaga ja mageda veega.
4. N.S.V. Liidu sõjalaevadel on remontide toimetamisõigus Tallinna laevaparandusettevõtetes – kokkuleppel Eesti võimudega.
5. N.S.V. Liidu sõjalaevadele kindlustatakse võimaluste kohaselt Tallinna sadama poolt pukserite ja jäälõhkujate kasutamine – nii lühiajaliseks vajaduseks kui ka pikemaks ajaks.
6. Liikumisteed punktis 1 märgitud maa-alale seatakse täielikult korda.
7. N.S.V. Liidu sõjalaevadele vajalikud majad ja laod, mis olemas punkt 1 määratud rajoonis, jäetakse N.S.V. Liidu sõjaväejuhatusele kasutamiseks.
8. Eesti sõjaväejuhatusele osutab N.S.V. Liidu sõjaväejuhatusele kaasabi Tallinnas seisvate N.S.V. Liidu sõjalaevade kaitse- ja valveteenistuse organiseerimisel.
9. Punktis 1 nimetatud sadamate ja punktis 7 nimetatud ehitiste üleandmine N.S.V. Liidu sõjaväejuhatusele toimub rendi alusel eri kokkulepetega. Kulud, mis on seotud käesoleva kokkuleppe teiste punktide täitmisega, lähevad N.S.V. Liidu sõjaväejuhatuse arvele ja määratakse kindlaks eri kokkulepetega.

N.S.V. Liidu komisjoni esimees
 N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
 Rahvakomissari asetäitja
 Isakov, II järgu laevastiku fl agman
 (Isakov)
 Alafusov

Eesti komisjoni esimees
 Eesti Sõjavägede Staabi ülem
 N. Reek, kindralleitnant
 (Reek)
 J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939. a.

Protokoll nr. 4

Salajane

Kokkuleppe protokoll Nõukogude ja Eesti sõjaväelise juhatuse vahel Nõukogude sõjalise (sõjasadama) lipu all sõitvate transportlaevade alalise ühenduse kohta, mis sõidavad N.S.V. Liidu sadamate ja kohtade vahel, kus baseeruvad Nõukogude merejõud Eestis

1. Transpordid sõjalise laadungiga, kütteenetega ja inimestega, millised saadetakse Nõukogude mereväe juhatuse poolt Eesti sadamatesse, Nõukogude sõjalaevade ja lennuväe baasidesse, käivad N.S.V. Liidu sõjasadama lipu all ja Nõukogude sõjaväelise juhatuse poolt kindlaksmääratud sõidukava kohaselt.
2. Sõidukava, nende transportide nimed ja iseloomustavad välistunnused antakse Nõukogude sõjaväelise juhatuse poolt õigeaegselt Eesti sõjaväelisele juhatusele informatsiooniks vaatlus- ja sidepostidele, piirivalvele, tolli- ja sadamavõimudele.
3. Ülalnimetatud transpordid vabastatakse igasugustest tolli, sanitaar- ja teistest maksudest ning ülevaatuses ja kasutavad õigust vabaks laevasõiduks Eesti vetes ja sissesõiduks Eesti sadamatesse analoogiliselt Eesti ja N.S.V. Liidu sõjalaevade õigustele.

Eesti komisjoni esimees
 N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
 Rahvakomissari asetäitja
 Isakov, II järgu laevastiku fl agman
 (Isakov)
 Alafusov

N.S.V. Liidu komisjoni esimees
 Eesti Sõjavägede Staabi ülem
 N. Reek, kindralleitnant
 (Reek)
 J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

Protokoll nr. 5

Salajane

Kokkuleppe protokoll hüdrograafiliste tööde teostamiskorra ja materjalide vahetamise kohta N.S.V. Liidu ja Eesti merejõudude juhatuste vahel

Et kindlustada erikokkuleppes määratud baaside ja sadamate ehitamise kiiremat algamist, et kindlustada N.S.V. Liidu sõjalaevade ja koondiste liikumist ja manööverdumist, Eesti sõjaväejuhatuse võimaldab N.S.V. Liidu sõjaväejuhatusele:

1. Hüdrograafia laevade takistamatut liikumist Eesti territoriaalvetes.
2. Hüdrograafilis-, traalimis-, hüdroloogiliste, hüdrograafiliste ja mõõtmistöõde toimetamist Eesti territoriaalvetes neis kohtades, kus baseerub või seisab ankrus N.S.V. Liidu sõjalaevastik.
3. Täiendavate meremärkide, sihtide, sihttulede, poide, tuletornide, raadiotuletornide, hüdroakustiliste seadeldiste panekut kokkuleppel Eesti Veeteede Talitusega.
4. Eri meripoligonide tähistamist ja liiklemise piiramist neis. Need poligonid määratakse kokkuleppel N.S.V. Liidu ja Eesti merejõudude juhatuste vahel selliselt, et mitte takistada normaalset kaubalaevade liiklemist.
5. Topograafiliste, ülesvõtte- ja kirjeldustööde toimetamist kaldal ja saartel ühes vajalikkude triangulatsioonimärkide püstitamisega.
6. Regulaarset vastastikku meteoroloogiliste, hüdroloogiliste- ja jääteadete, kaartide, plaanide ja kirjelduste vahetust N.S.V. Liidu ja Eesti Veeteede Talituse vahel.
7. Täiendavate meteojaamade püstitamist kokkuleppel Eesti Veeteede Talitusega.
8. Anda N.S.V. Liidu Balti mere laevastiku juhatuse käsutusse kõiki olemasolevaid Eesti vete hüdrograafilisi, kirjanduslikke ja mõõdiste materjale, täpseid kaarte, neisse punktidesse ja liiklemisrajoonidesse viivate veeteede planšette ning samuti kõiki andmeid sadamate ehitamiseks.

N.S.V. Liidu komisjoni esimees
N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
Rahvakomissari asetäitja
Isakov, II järgu laevastiku fl agman
(Isakov)
Alafusov

Eesti komisjoni esimees
Eesti Sõjavägede Staabi ülem
N. Reek, kindralleitnant
(Reek)
J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

Protokoll nr. 6

Salajane

Kokkuleppe protokoll Nõukogude ja Eesti merejõudude juhatuste vahel Eesti sadamate, millised kuuluvad N.S.V. Liidu sõjalaevade baasideks, külastamise korra kohta kolmanda riigi sõja- ja kaubalaevade poolt

1. Luba külastada sadamaid – N.S.V. Liidu sõjalaevade baase kolmandate riikide sõjalaevadele antakse Eesti Valitsuse poolt ainult pärast eelnevat nõusolekut Nõukogude Valitsuse poolt.
2. Kõik läbirääkimised kolmandate riikidega Eesti sadamate – Nõukogude sõjalaevade baaside külastamise üle nende sõjalaevade poolt teostub ainult Eesti Valitsuse poolt. Nõukogude valitsus otseselt ehk läbi enda merejõudude juhatuse annab oma nõusoleku sääraseks külastamiseks ainult Eesti Valitsusele.

3. Eesti sadamate – N.S.V. Liidu sõjalaevade baaside külastamise puhul kolmandate riikide sõjalaevade poolt, järelevalve üldtunnustatud rahvusvaheliste reeglite täitmise üle kolmanda riigi sõjalaevade poolt jääb Eesti võimudele. Nende reeglite rikkumise korral tarvilikku abi võib saada Nõukogude merejõududelt Eesti võimude teadaandel.

4. Eesti sadamates – Nõukogude sõjalaevade baasides:

1. Paldiski ja

2. Saaremaa ja Hiiumaa reidid Nõukogude merejõudude juhatusele jäetakse õigus keelata nende baaside külastamist välismaa sõja- või kaubalaevade poolt pikemaks ajaks või jäädavalt.

Juhul kui Konfidentsiaalse Protokoll p. 2 tähendatud 2-aastase tähtaja kestel Tallinnat külastavad välismaa sõjalaevad, informeerib Eesti Valitsus Nõukogude merejõudude juhatust neist külaskäikudest enne nende toimumist.

5. Ametliku teadaande kolmandale riigile Eesti sadamate – Nõukogude sõjalaevade baaside külastamise keelu kohta teeb Eesti Valitsus enda nimel. Järelevalve selle keelu täitmise üle jääb Eesti merejõudude ülesandeks, kes võib neil juhtumel, kui ta peab seda tarvilikuks, pöörduda Nõukogude merejõudude poole abi saamiseks.

N.S.V. Liidu komisjoni esimees
N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
Rahvakomissari asetäitja
Isakov, II järgu laevastiku fl agman
(Isakov)
Alafusov

Eesti komisjoni esimees
Eesti Sõjavägede Staabi ülem
N. Reek, kindralleitnant
(Reek)
J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

Protokoll nr. 7

Salajane

Kokkuleppe protokoll N.S.V. Liidu sõjaväelise juhatuse ja Eesti Vabariigi vahel sõjasaladuste hoidmise üle

Vastavalt N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi vahel 28. septembrist 1939. aastal sõlmitud vastastikku abistamise paktile, mõlemad pooled, olles ühetaoliselt huvitatud sõjasaladuste hoidmises, mis kaitsevad N.S.V. Liidu ja Eesti Vabariigi tähtsate riiklikkude ja sõjaliste saladuste avalikkusele teatavaks tegemist, leppisid kokku:

1. Sõjasaladuste hoidmise sihiga sisse seada tsensuur N.S.V. Liidu ja Eesti ajakirjanduses teadete avaldamises dislokatsiooni, väeüksuste liikumise ja ümberpaigutamise, laevade, lennuväe ja Nõukogude ja Eesti merejõudude rannakaitse osade koha.
2. Teateid väeüksuste, laevastiku, rannakaitse, lennuväe ja samuti julgestusteenistuse kohta avaldatakse ajakirjanduses ehk kasutatakse avalikkudel ettekannetel alles pärast vastava poole sõjaväelise juhatuse erilist kontrolli ja luba.
3. See määrus, mis puudutab perioodilist kui ka aperioidilist ajakirjandust, kohandatakse ka raadiotele, kinole ja fotoasjandusele.
4. Ülalnimetatud punktide rikkumine või sõjasaladuste üleandmine kolmandale poolele karistatakse vastavalt N.S.V. Liidu (N.S.V. Liidu kodanikkude suhtes) ja Eesti Vabariigi (Eesti Vabariigi kodanikkude suhtes) seadustele, mis ette nähtud neil juhtumel.

N.S.V. Liidu komisjoni esimees
N.S.V. Liidu sõjalaevastiku
Rahvakomissari asetäitja

Eesti komisjoni esimees
Eesti Sõjavägede Staabi ülem
N. Reek, kindralleitnant

Isakov, II järgu laevastiku fl agman
(Isakov)
Alafusov

(Reek)
J. Santpank, kapt.-maj.

„11” oktoobril 1939

ERA, f. 495, n. 11, s. 34, l. 6–11; 17–30.